

Jornada post 6è CCSM
MIGRACIONS, EXILI I REFUGI:
DRETS HUMANS I SALUT MENTAL
Barcelona, 2 de març de 2018

Taula 2

“MANIFEST SOBRE LA VULNERACIÓ DE DRETS EN LA INFÀNCIA I L’ADOLESCÈNCIA”

Anàlisi de situació

- Es duen a terme polítiques excloents i mesures de repressió a la frontera Sud.
- Els MMNA tenen una vivència de violència i inseguretat, i pateixen danys que s'afegeixen als que, molt habitualment, han patit en origen.
- El sistema de protecció no és viscut per ells ni com positiu ni com protector (manquen recursos de tot tipus en els centres d'acollida), i els aboca a un itinerari d'exclusió (un 92% fugen dels centres).
- L'abordatge com a problema de seguretat no aporta garanties en quant a les seves condicions de vida: pobresa infantil, mendicitat, que siguin víctimes de violència sexual, comportaments addictius (evasió) i conductes auto lesives (alleujament del patiment).
- Des dels mitjans de comunicació moltes vegades s'ofereix una imatge negativa (inadaptats, delinqüents, perillosos...). És un efecte pervers que també impacte negativament en l'atenció sanitària que reben.
- Molts exposen somnis individuals i també de "col·lectiu" (ajudar a la família en origen). Pateixen problemes d'identitat "Qui soc? A on pertanyo?", i trastorns de tipus adaptatiu (resposta a vivència de situacions traumàtiques).
- El fenomen de criminalització provoca estigmatització, racisme, persecució... la violència conforma la seva manera de créixer, i tot plegat impacta de manera molt important en la seva SM.

Propostes

- Primer element, reconeixement de l'existència dels MMNA i dels seus drets: el més bàsic, ser membre d'una comunitat; i donar obligat compliment a la Convenció sobre els drets de la Infància de 1989, ratificada per l'Estat Espanyol el 1990, tenir en compte el context de la persona i la transculturalitat.
- Cal eliminar el concepte "extracomunitari" (també arriben de països de la UE) i afegir el de "insuficientment acompanyats" (acompanyament per part d'adults que no se'n cuiden o els exploten sexualment, o situacions de "reagrupament" amb germans majors d'edat que es troben en situació d'exclusió, etc.).
- Cal recollir com a dret per als MMNA la figura del "retorn voluntari temporal" per tal de poder visitar i/o reconectar amb la família en origen. I considerar que molts són "reagrupats" perquè no sempre volen venir i molts NO ESCULLEN venir.

- És molt urgent repensar el circuit d'atenció degut a l'increment d'arribades que s'està produint (i tenir en compte que el 93% són nois, però la resta són noies, i alertar de que la seva situació acostuma a ser més traumàtica, perquè a més se'n produeix la invisibilització).
- Cal repensar el concepte i paradigma de SM, perquè en aquests casos no es pot separar del context social. Hi ha un impacte psicosocial, el trauma que presenten no és de l'individu. Cal atendre la patologia i el patiment, però sense "patologitzar": abandonar la seva categorització com a malalts.
- Cal adaptar els equips de suport (que pateixen desbordament) al paradigma assistencial. El sistema veu "malalts", no persones. Clínica assistencial vs. "legalitat".
- No hi ha espai per a la neutralitat política, el nostre deure és el de visibilitzar la situació dels MMNA i exigir respostes institucionals i multinivell, perquè es tracta d'una qüestió de Salut Pública.
- Eliminar barreres legislatives, lingüístiques, formals, etc. I lluitar contra el racisme i l'estigmatització. Cal una resposta social, jurídica i assistencial.